

Projektikuvaus: Talous

26.4.2019

Sisällysluettelo

1.	Yhteenveto.....	1
2.	Nykytila ja tavoitteet	1
	2.1 Nykytilan kuvaus	1
	2.2 Vaatimukset	2
	2.3 Tavoitteet	2
3.	Toteutus.....	2
	3.1 Työn sisältö ja laajuus	2
	3.2 Lopputuotokset.....	3
	3.3 Rajaukset.....	3
	3.4 Hyödyt.....	3
4.	Organisointi.....	4
	4.1 Valmisteluryhmä.....	4
	4.2 Sidosryhmät	4
5.	Riskit.....	4
6.	Dokumentointi.....	5
7.	Opit ja kehittämissuhteet	5
	7.1 Opit ja palaute	5
	7.2 Kehittämissuhteet.....	5
8.	Lisätietoa	5

1. Yhteenveto

Keski-Suomen maakunta- ja sote-uudistuksen talouden valmistelussa kerättiin laajasti tietoa maakunnan tehtävien kustannuksista ja maakunnan talouden kokonaisuudesta. Maakunnan ensimmäinen koetalousarvio laadittiin vuodelle 2021 ja osallistuttiin ministeriöiden simulointiprosessiin kaikilla maakunnan toimialoilla. Lisäksi valmistauduttiin maakunnan tarvitsemien talouden palveluiden tuottamiseen perustamalla Keski-Suomeen maakunnallinen tahe-palvelukeskusyhtiö Monetra Keski-Suomi Oy, jonka toiminnaksi siirtyivät ensi vaiheessa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin ja Jyväskylän kaupungin talous- ja henkilöstöhallinnon peruspalvelut. Yhtiöllä oli myös valmius uuden maakunnan talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden järjestämiseen. Monetra Keski-Suomi Oy kuuluu Monetra-konserniin, joka rakennettiin yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan, Pirkanmaan ja Pohjois-Savon maakuntien kanssa. Lisäksi tehtiin karkean tason sopimuskartoitusta siirtyvään toimintaan liittyvistä sopimuksista. Sopimuskartoituksesta on raportoitu tarkemmin omalla raportillaan.

Valmistelutyö tehtiin tiiviissä yhteistyössä Keski-Suomen kuntien kanssa. Esivalmisteluvaiheessa 2015-2017 valmistelutyötä toteutettiin luovuttavien organisaatioiden virkamiehistä koostuneella talous- ja tukipalvelutyöryhmällä. Syksyllä 2017 valmistelutyö organisoitiin uudelleen ja vastuu valmistelutyöstä siirtyi uudistuksen johtoryhmälle. Esivalmisteluvaiheen talous- ja tukipalvelutyöryhmä jatkoi työskentelyään valmistelun asiantuntijatyöryhmänä, jonka avulla organisoitiin mm. koetalousarvion valmisteluun liittynyt laaja pohjatietojen tiedonkeruu luovuttavista organisaatioista. Talouden valmistelutyön resursointi toteutettiin yhteistyösopimusten kautta, talouden valmistelussa ei ollut projektissa palkattua henkilöstöä.

Sidosryhmiltä saadun palautteen perusteella valmistelussa onnistuttiin hyvin luomaan kokonaiskuva maakunnan taloudesta ja tulevasta rahoituksesta. Kehittämisehdotukset liittyivät mm. tiedon kulkuun – erityisesti kunnissa olisi kaivattu enemmän lopputuloksen yhteistä analyysiä ja avaamista.

Valmistelutyön konkreettinen, mahdollisessa jatkovalmistelussa hyödyllinen lopputulema on aiempaa tarkempi, yhteinen tietopohja maakunnan palveluiden talouden kokonaisuudesta palveluluokittain. Tieto on käyttökelpoista myös nykyorganisaatioiden kehittämistyössä. Lisäksi uudistuksen valmistelu vauhditti talous- ja henkilöstöpalvelujen maakunnallisen palvelukeskusyhtiön toteuttamista.

2. Nykytila ja tavoitteet

2.1 Nykytilan kuvaus

Maakunnan talouden kokonaisuus muodostuu

- maakunnan tuloista: valtion yleiskatteellisesta ja erillisrahoituksesta, maksutuloista ja muista palvelujen myyntituloista.
- maakunnan menoista: siirtyvien toimintojen kustannuksista

Arvio valtion rahoituksesta saatiin valtiovarainministeriön tuottamista rahoituslaskelmista. Siirtyvien toimintojen kustannuksista ei ollut käytettävissä valmiita yhteenvetoja. Ensi vaiheessa 2/2018 Perlacon toteutti tietojen koonnin ja analyysin Keski-Suomen maakunnan sote-palvelujen kustannuksista verrattuna muihin maakuntiin. Valmistelun myöhemmässä vaiheessa, koetalousarvion valmistelun yhteydessä toteutettiin laaja tiedonkeruu siirtyvien toimintojen kustannuksista luovuttavista organisaatioista.

Talouden palvelutuotanto on tuotettu pääasiassa luovuttavien organisaatioiden omana toimintana ja omilla tietojärjestelmillä. Keskitettyjä palveluita ovat tuottaneet valtion palvelukeskus Palkeet ja Keha-keskus.

2.2 Vaatimukset

Asetusluonnos maakuntien tilinpäätöksissä esitettävistä tiedoista ja talousraportoinnista sekä valmisteilla olleet maakuntien JHS suositukset määrittivät vaatimuksia maakuntien talouden seurannalle. JHS suositukset huomioitiin mm. maakunnan koetalousarvion valmistelussa ja maakunnan laskentatunnisteiden valmistelussa.

Valtiovarainministeriö linjasi tavoitetilaa talouden ja henkilöstöhallinnon peruspalveluiden tuottamiselle talvella 2017. Maakunnan talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen ratkaisu valmisteltiin ministeriön alkuperäisen linjauksen pohjalta. Valmistelutyön aikana todettiin kuitenkin, että järjestely ei ole riippuvainen maakunta- ja sote-uudistuksen toteutumisesta ja nähtävissä olevien synergiahyötyjen vuoksi järjestely kannattaa toteuttaa myös vaikka uudistus ei toteutuisi. Näin ollen Monetra Keski-Suomi perustettiin osaksi neljän maakunnan yhteistä Monetra-konsernia syksyllä 2018 ja palvelujen liiketoimintasiirto Keski-Suomen sairaanhoitopiiristä ja Jyväskylän kaupungilta toteutettiin 1.1.2019, vaikka uudistuksen lainsäädäntöä ei ollutkaan hyväksytty.

2.3 Tavoitteet

Valmistelu on tukenut uudistuksen tavoitetta palveluiden ja hallinnon taloudellisemmasta järjestämistavasta maakunnallisen talous- ja henkilöstöpalveluiden palvelukeskuksen myötä. Synergiahyötyjen odotetaan realisoituvan tulevaisuudessa erityisesti yhteisten tietojärjestelmähankintojen ja yhteisen kehittämistyön myötä.

3. Toteutus

3.1 Työn sisältö ja laajuus

Talouden valmistelutyössä keskeistä oli talouden tietojen koonti luovuttavista organisaatioista maakunnan kokonaistalouden hahmottamiseksi.

VM:n ohjaamassa prosessissa simuloitiin maakunnan yleiskatteisen rahoituksen laskenta ja jakaminen, päätöksenteko, erillismomenttien rahoituksen jakaminen, rahoituskokonaisuus & sopeuttamistarpeet, arvio siirtymävaiheen muutoskustannuksista sekä talouden ohjausprosessi ja siihen liittyvät neuvottelut.

Maakunnan talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen järjestämistapa suunniteltiin valtiovarainministeriön ohjeistuksen mukaan. Valmisteluprosessi käynnistyi esiselvityksellä ja neuvotteluprosessilla mahdollisten palveluntuottajien kanssa. Tämän jälkeen tehtiin päätös palvelujen tuottajasta. Syksyn 2018 aikana valmisteltiin nykyisten Keski-Suomen sairaanhoitopiirin ja Jyväskylän kaupungin palveluiden liiketoimintasiirto yhtiöön sekä palveluihin liittyvä palvelusopimus ja toteutettiin liikkeenluovutus ja toimintojen siirto 1.1.2019.

Talouden valmistelutyön resursointi toteutettiin yhteistyösopimusten kautta, talouden valmistelussa ei ollut projektissa palkattua henkilöstöä.

3.2 Lopputuotokset

Lopputuotoksen kuvaus	Valmis kk/vuosi
Kuvaus maakunnan kokonaistaloudesta ja rahaprosessista, koetalousarvio	3/2019
Siirtyvien toimintojen tulot ja menot JHS palveluluokittain	2/2019
Neljän maakunnan omistaman Monetra-konsernin rakentaminen, Monetra Keski-Suomi Oy:n perustaminen ja Ksshp:n & Jkl:n tahe-palveluiden liiketoimintasiirto yhtiöön	1/2019
Valinnanvapauden pilottihakemusten valmistelu talouden näkökulmasta	5/2018
Maakuntien tilakeskus Oy:lle siirtyvän omaisuuden ja rahoitussalkun kuvaus	5/2018
Keski-Suomen sote-palveluiden kustannusten verrokkitarkastelu	2/2018

3.3 Rajaukset

Seuraavia, suunniteltuja valmistelutehtäviä ei ehditty toteuttaa vielä 3/2019 mennessä:

- Sopimusten yksityiskohtainen tarkastelu ja sopimusten siirtoon liittyvät toimenpiteet (myös rahoitussopimukset)
- Siirtyvän omaisuuden määrittely ja siirtoon liittyvät toimenpiteet
- Kapitaatiomallin analyysi, palveluntuottajille maksettavat korvaukset, järjestämissuunnitelman linjausten taloudelliset vaikutukset (järjestämisen valmistelun tuki)
- Oman tuotannon palvelujen tuotteistus ja kustannuslaskenta (palvelutuotannon valmistelun tuki)
- Talouden prosessit ja johtamisen tuen palvelut osana konsernivalmistelua, maakunnan talouden ohjausprosessin mallit ja toteutus

3.4 Hyödyt

Valmistelutyön konkreettinen, mahdollisessa jatkovalmistelussa hyödyllinen lopputulema on aiempaa tarkempi, yhteinen tietopohja maakunnan palveluiden talouden kokonaisuudesta palveluluokittain. Tieto on käyttökelpoista myös nykyorganisaatioiden kehittämistyössä. Lisäksi uudistuksen valmistelu vauhditti talous- ja henkilöstöpalvelujen maakunnallisen palvelukeskusyhtiön toteuttamista. Kunnilta saadun palautteen mukaan toteutettu tietojenkeruu siirtyvien toimintojen kustannuksista on ollut avuksi myös kuntien raportoinnin kehittämistyölle, erityisesti JHS palveluluokituksen ja kuntatieto-ohjelman osalta.

4. Organisointi

4.1 Valmisteluryhmä

Valmistelutyössä projektin omistaja oli johtoryhmän jäsen Aija Suntioinen. Käytännön työhön osallistuivat hänen lisäksi laskentapäällikkö Vesa Voutilainen Jyväskylän kaupungista sekä talous- ja tukipalvelutyöryhmä:

Ari Hirvensalo, Jyväskylä
Tapani Hämäläinen, Äänekoski
Susanna Jouhiaho, Seututerveyskeskus
Jukka Kaistinen, Muurame
Sari Karhu, Keski-Suomen liitto
Ari-Jukka Käsmä, Wiitaunioni
Mikko Lepo, Jyväskylä
Ari Luostarinen, Jämsä
Tero Mäkelä, Keuruu
Tarja Raitio, Keha-keskus
Eero Raittila, Laukaa
Aino Rajapolvi, Saarikka
Vesa Voutilainen, Jyväskylä

Luovuttavista organisaatioista kerätyn tiedon käsittelyyn osallistuivat Jyväskylän kaupungilta myös Mika Tikka ja Jori Kosunen.

Mikäli lainsäädäntö olisi valmistunut ja valmistelutyö sen pohjalta jatkunut, oli suunnitelmassa resursoinnin lisäys talouden valmisteluun. Riittävä resursointi olisi ollut tarpeen varmistaa niin talouden kokonaisuuden, järjestämisen kuin palvelutuotannon valmistelun näkökulmasta.

Omaisuuksien ja sopimusten kartoitus ja 2/2020 annettava selvitys maakunnalle siirtyvistä sopimuksista ja vastuista olisi edellyttänyt väistämättä resurssinkäyttöä myös kunnissa, sillä selvityksessä tarvittavat tiedot olisivat olleet käytettävissä vain kunnilla itsellään (välineet ja tuki varmistetaan)

Mikäli valmistelutyö jatkuu, nämä resurssit on varmistettava myös jatkossa.

4.2 Sidosryhmät

Talouden valmistelun kannalta keskeisimpiä sidosryhmiä olivat kunnat, erityisesti kuntien talousjohto, muiden luovuttavien organisaatioiden talouden vastuuhenkilöt, ministeriöt, erityisesti valtiovarainministeriö, talouden vastuuvälittäjien verkosto sekä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusyhtiö.

5. Riskit

Valmistelutyön aikana tunnistetut keskeisimmät riskit talouden valmistelussa liittyivät resursointiin, valmistelurahoituksen käytön rajauksiin ja (lainsäädännössä) avoimena olleisiin sisällön ja toteutuksen linjauksiin.

6. Dokumentointi

Dokumentti	Päivämäärä	Liitteenä / dokumentin verkko-osoite
Kuvaus maakunnan kokonaistaloudesta ja rahaprosessista, koetalousarvio	3/2019	https://keskisuomi.sharepoint.com/sites/ks2020/Konserni/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2Fks2020%2FKonserni%2FTalous%2FKoetalousarvio
Siirtyvien toimintojen tulot ja menot JHS palveluluokittain	2/2019	https://keskisuomi.sharepoint.com/sites/ks2020/Konserni/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2Fks2020%2FKonserni%2FTalous%2FKoetalousarvio
Keski-Suomen sote-palveluiden kustannusten verrokkitarkastelu	2/2018	https://keskisuomi.sharepoint.com/:p:/s/ks2020/EXMMUxJGLnBBuY8LP-kRe6oB5EQRzaKsuBBBU3Mbqxf3w?e=hiXGLZ

7. Opit ja kehittämisehdotukset

7.1 Opit ja palaute

Sidosryhmiltä saadun palautteen perusteella valmistelussa onnistuttiin hyvin luomaan kokonaiskuvaa maakunnan taloudesta ja tulevasta rahoituksesta. Kehittämisehdotukset liittyivät mm. tiedon kulkuun – erityisesti kunnissa olisi kaivattu enemmän lopputuloksen yhteistä analyysiä ja avaamista.

7.2 Kehittämisehdotukset

Viimeistään siinä vaiheessa kun talouden ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmien elinkaaret kunnissa päättyvät, kannattaa harkita palvelujen tuottamista yhteisen palvelukeskusyhtiön Monetra Keski-Suomen palveluna.

8. Lisätietoa

Aija Suntioinen, talousjohtaja, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri
aija.suntioinen@ksshp.fi
0401859985